

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Nacrt

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O DOPLATKU ZA DJECU S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, srpanj 2007.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O DOPLATKU ZA DJECU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona temelji se na odredbama članka 2. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 56/90., 135/97., 113/00. i 28/01.).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

Ustavnim odredbama Republika Hrvatska se opredijelila za osobitu zaštitu obitelji, a posebno djece i nemoćnih osoba. Odgovornost za skrb o djeci i njihovoj dobrobiti je pravo i dužnost roditelja, ali i obveza društva u osiguranju preduvjeta za kvalitetniji razvoj djece.

Država različitim mjerama u području socijalne, porezne i gospodarske politike osnažuje obitelj u skrbi o djeci. U dijelu socijalne politike sustav obiteljskih naknada ima svrhu izravnog pružanja materijalne pomoći obitelji u brizi o djeci do određenih godina njihova života.

Doplatak za djecu, kako u Republici Hrvatskoj tako i u državama članicama Europske unije ima značajno mjesto u sustavu potpora obitelji pa bi ga kao takvog mogli nazvati i općim pravom koji se ostvaruje prema nacionalnim propisima i propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Gospodarski razvijenije države Europske unije, a osobito one koje provode sustavne mjere obiteljske i populacijske politike, neovisno od toga kojem tipu ta politika pripadala (dualnom – nordijske države, općem – države srednje i jugozapadne Europe i tržišnom – Velika Britanija) najčešće iznos doplatka za djecu ili njemu sličnih potpora vežu uz broj rođene, odnosno uzdržavane djece ili pak uz godine života uzdržavane djece.

Sukladno važećem Zakonu o doplatku za djecu („Narodne novine“ broj 94/01. i 138/06.), koji se temelji na načelu socijalne osjetljivosti, pravo na doplatku se ostvaruje na osnovu općih i posebnih uvjeta. Među opće uvjete ubrajamo hrvatsko državljanstvo i neprekidno prebivanje na području Republike Hrvatske u trajanju od tri godine od dana podnošenja zahtjeva za priznavanje prava na doplatku. Nadalje, kao uvjeti za ostvarivanje prava na doplatku, važećim Zakonom propisani su: prosječni mjesečni dohodak po članu kućanstva ostvaren u prethodnoj godini koji iznosi 50% ili manje od iznosa proračunske osnovice, zajednica življenja korisnika i djece za koju se ostvaruje pravo na doplatku, godine života djeteta i redovito školovanje, ali najdulje do 19., odnosno 21. godine života te odgovarajući srodnički ili drugi odnosi (skrbništvo nad djecom) sukladno Zakonu.

Prema odredbama važećeg Zakona, doplatku za djecu može se ostvariti i za dijete stranca ako je to uređeno međudržavnim ugovorom ili ako je strancu odobreno stalno nastanjenje na području Republike Hrvatske. Prema zadnjim pokazateljima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 216 stranih državljana ostvaruje pravo na doplatku prema sadašnjem Zakonu.

Republika Hrvatska će, od dana stupanja u punopravno članstvo Europske unije, biti u obvezi koordinirati sustave socijalne sigurnosti, među koje spadaju i obiteljska davanja regulirana u Hrvatskoj Zakonom o doplatku za djecu, pa je slijedom navedenog, a u svrhu olakšane provedbe pravila EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti u tom području, potrebno je izvršiti određene prilagodbe Zakona o doplatku za djecu.

Obveza koordinacije odnosi se na primjenu Uredbe (EEZ) br. 1408/71. Vijeća od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koje se kreću unutar Zajednice, Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72. od 21. ožujka 1972., kojom se utvrđuje postupak

provedbe Uredbe (EEZ-a) br. 1408/71, o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koje se kreću unutar Zajednice i Uredbe (EZ-a) br. 883/2004, Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (tekst koji se odnosi na Europski gospodarski prostor i Švicarsku).

Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji omogućuje se nesmetano kretanje radne snage na prostorima država članica. Sukladno ovim izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu omogućuje se i stjecanje prava na socijalne naknade, na koje strani državljani imaju jednako pravo kao i hrvatski državljani. Primjena ovih odredbi, sukladno gore navedenim uredbama Europske unije ne znači samo mogućnost stjecanja prava na doplatku za korisnika – stranog državljanina, koji, zajedno s članovima obitelji stalno boravi na području Republike Hrvatske, nego i za druge članove obitelji koji imaju stalno prebivalište na prostorima EU, a sve po osnovi ovog Zakona, međunarodnim ugovorima i izravnu primjenu pravila Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Budući da će po ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju, u potrazi za zaposlenjem, doći do imigracijskih kretanja pretežito mlade radne snage, opravdano se pretpostavlja da će to imati odraza i na porast broja korisnika doplatka. Unatoč tome što Republika Hrvatska nema procjene migracijskih kretanja po njenom ulasku u Europsku uniju, za očekivati je da će, u odnosu na 230.000 postojećih korisnika doplatka, taj broj porasti za 4-5% u prvoj godini primjene ovog Zakona, u što su uključeni i strani državljani - korisnici doplatka za djecu po važećem Zakonu o doplatku za djecu. Uzmemo li u obzir da će u prvoj godini po pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji zahtjev za doplatku ostvariti 9.500 do 10.000 novih korisnika, uz procjenu da će svaki od ovih korisnika ostvarivati pravo na doplatku za prosječno dvoje djece (isto kao i korisnici hrvatski državljani), što znači 19.000 - 20.000 djece, što uz postojeći prosječni iznos doplatka od 357,00 kuna mjesečno iznosi oko 83.000.000,00 kuna godišnje.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA

Za provedbu ovog Zakona, po pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, u državnom proračunu, potrebo je osigurati dodatnih 83.000.000,00 kuna.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. i 161. Poslovnika Hrvatskog sabora, predlaže se donošenje Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o doplatku za djecu po hitnom postupku, obzirom da postoje opravdani državni razlozi, u cilju usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije i to sa Uredbom (EEZ) br. 1408/71. Vijeća od 14. lipnja 1971., Uredbom Vijeća (EEZ) br. 574/72. od 21. ožujka 1972., i Uredbom (EZ-a) br. 883/2004, Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Sukladno Poslovniku Hrvatskog sabora prijedlog zakona sadrži tekst Konačnog prijedloga zakona o izmjeni i dopunama Zakona o doplatku za djecu, s obrazloženjem.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA
ZAKONA O DOPLATKU ZA DJECU**

Članak 1.

U članku 4. Zakona o doplatku za djecu („Narodne novine“, broj 94/01 i 138/06) iza riječi „osnovi“ umjesto točke stavlja se zarez te dodaje tekst koji glasi: „osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije uređeno.“

Članak 2.

U članku 7. dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

„(2) Korisnik može biti i stranac koji ima neprekinuti odobreni stalni boravak u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane ovim zakonom.

(3) Korisnik može biti i stranac na privremenom boravku u Republici Hrvatskoj ako to pravo ostvaruje na osnovi međunarodnog ugovora ili primjene pravila Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.“

Članak 3.

Članak 9. mijenja se i glasi: „Za djecu s prebivalištem u inozemstvu i za djecu s boravkom u inozemstvu dužim od 3 mjeseca neprekidno, korisniku ne pripada pravo na doplatku za djecu, osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno.“

Članak 4.

U članku 14. iza riječi: „inozemstvu“ umjesto točke stavlja se zarez te dodaje tekst koji glasi: „osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno“.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji i objavit će se u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. - Ovom odredbom se propisuje osnovanost za stjecanje na doplatak te otvara mogućnost primjene međunarodnih dokumenata koji s odnose na doplatak, kojih je potpisnik Republika Hrvatska.

Članak 2. - Odredbama iz ovog članka propisuje se opći uvjet za stjecanje prava na doplatak za djecu u pogledu državljanstva i duljine prebivanja na području Republike Hrvatske te pod kojim uvjetima to pravo mogu ostvariti stranci s odobrenim stalnim i privremenim boravkom u Republici Hrvatskoj, odnosno državljani članica Europske unije.

Članak 3. - Ovom odredbom propisuje se pod kojim uvjetima se može ostvariti doplatak za dijete koje prebiva ili privremeno boravi u inozemstvu, odnosno izvan Republike Hrvatske.

Članak 4. - Ovim odredbama propisano je pod kojim okolnostima korisniku ne pripada pravo na doplatak za djecu koja se školuju u inozemstvu te iznimku od tog pravila za državljane članice Europske unije

Članak 5. - Ovom odredbom određen je i dan stupanja na snagu ovog Zakona za državljane zemalja članica Europske unije, a u vezi pravila EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Odredbe

Zakona o doplatku za djecu ("Narodne novine", broj 94/01 i 138/06) koje se mijenjaju:

Članak 4.

Pravo na doplatku za djecu može se ostvarivati samo po jednoj osnovi.

Članak 7.

Korisnik iz članka 6. ovoga Zakona može biti hrvatski državljanin koji ima neprekidno prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.

Članak 9.

(1) Za dijete koje je državljanin Republike Hrvatske s prebivalištem u inozemstvu, ne pripada pravo na doplatku za djecu, osim ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

(2) Za dijete koje je strani državljanin i za dijete bez državljanstva, s prebivalištem na teritoriju Republike Hrvatske, ne pripada pravo na doplatku za djecu po ovome Zakonu, osim ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

(3) Za dijete stranca kojem je odobreno trajno nastanjenje pripada pravo na doplatku za djecu po ovome Zakonu.

Članak 14.

Doplatku za djecu ne pripada za vrijeme dok se dijete nalazi na školovanju u inozemstvu.